

Manuscript in the collection of the

One who reads
the book

11.

Schaefer

From the collection of the

Mansikoita ja Mustikoita.

Oma maa mansikka,
Minä maa mustikka.

IV.

Helsingissä,

Theodor Seiderholmin kirjapainossa, 1863.

Altenstein in Altenstein

Das alte Altenstein
das neue Altenstein

Altenstein antanut: L. Heimbürger.

177

Altenstein

Altenstein Altenstein, 1862

Sisällys=luettelo.

I.

Pienempiä runoelmia.

	Siv.
E—n. Tällitatto kuwan (Runebergin mukaan) . . .	1.
" Pohdutus	3.
" Keväälle.	4.
" Kyrönkoskella	5.
" Kerjäläinen	6. ✓
K. Nauta	11.
" Reidon lohdutus	14.
M—n. Kevät	16.
K. W—n. Puntunen jos oisin	18. ✓
T. b. g. Päivän nousu	19.
" Lasten laulu lesän tulosta	21.
B. K. G. Murheen lapsi (Herderin mukaan).	23.
" Lähde.	25.
Saxbäck. Suomelle	27.
" Keuhkotautinen	30.
" Onkija.	32.
—ax— Ehto=tähti	35.
" Jäänen isänmaa (Suomennos)	37.

II.

Suonio.	Kunn tarinoita.	
"	Kunn tarinoita	41.

III.

Wuosien jadoista.

A. W. Lindgrén.

1.	Erä=pyhä	59.
2.	Klaus Östriffrinen	107.

Tallitatko kultani kuwan.

(Runeberg.)

Lähtöselle kerran puhui poika:
 "Lähde, niitun silmä, iskiwalta!
 Sinussa on monta sataa kertaa
 Kuwanja jo nähnyt kultaseni.
 Mutta tallitatko kuwasensa,
 Säilytätkö sen? Et ikänänsä.
 Kuwa katoo, kun hän pois on mennyt,
 Turhaan sitä sitten haen täältä.
 Rankaisenko nyt sua häijy lähde,
 Ryötän, sekoitanko wetes kirffaan,
 Sotken, tallaanko sun kukka rantas"

Lähde sinisilmä tähän lausui:
 "Minkätähden mua rankaisisit,
 Minun ryöttäisit ja sekoittaisit,
 Kukat sotkisit mun wierilläni.
 Enhän ole muu kuin weden tyttö,
 Sydäntä ei mulla sykkimässä,

Werta lämmintä ei suonisjani,
 En voi rakastaa, ei rakkaan' olla.
 Toista kun ei oma powes lämmin,
 Oman syhdämesi lämmin lähde
 Säästä kauemmin kun kultas kuwaa,
 Ruin hän wieresfäsi kukoistaapi.

(Sävel.)

Pohdutus.

Älä itse, poika, vaiffa oma kultas otettiin,
 Älä rauffa vaifertele, usein, usein käypi niin,
 Älä walwo höt ja päivät, ällös vaikein walita,
 Eihän aina ihmisille ilopäivää tarita.

Turhaan kaipaat, älä tyhjään kyyneleitä vuodata,
 Ota toinen kulta sulle, ota taiwaan Sumala,
 Hän ei jätä, hyljää ketään, aina waan hän rakastaa,
 Yksitään ei ifänänsä tätä kulta sulsta saa.

Kewäälle.

Kewä jo joudu, jo kahleista päästä

Talven tallsaamat, sulata jää.

Älä nyt aurinko säteitäsä säästä,

Joudu jo, nouse jo lämmittään.

Nukkunut luonto jo herää, jo herää,

Elä on elää.

Kewä nyt joudu jo Suomenfin maahan,

Kauas karkoita täältäfin jää,

Joudu jo pimeys kufistamahan,

Rakkaus rinnoisja sytyttään.

Nukkunut kansa jo herää, jo herää,

Elä on elää.

Kyrönkoskella.

Wieri jalo wesi, wieri,
 Tuohu koski julkea,
 Wallo wahtosena pyöri, —
 Kuka woi sun julkea?

Kowin huuhuu koskes humu,
 Yöt ja päivät soittelee,
 Suwet talwet wirtas sumu
 Esi-tienot peittelee.

Olet niinkuin sydämeni
 Aina, aina rauhaton,
 Aina sekin huokailowi:
 Voi kun olet armoton.

Kerjäläinen.

Huuleni jo waalistuvat
 Talven kylmän kynsisä.
 Woinko pohjan nuolet kovat
 Rhyhysijäni kärkeä?
 Kuule Luoja rukous,
 Kerjäläisen huokaus.

Wilu nääntää, nälkä puree,
 Mistä liewitystä saan?
 Kuka köyhä parkaa suree,
 Kuka nälän sammuttaa?
 Kuule Luoja rukous,
 Kerjäläisen huokaus.

Woimat loppuu, jäsen jäätyy,
 Kauas vielä ihmisiin.
 Osa taiwaan! veri hyytyy,

Kuinka jätät minun niin.

Kuule, kuule rukous,

Kerjäläisen huokaus.

Sopa kuulet, tuolla, tuolla,

Mulle tulee auttaja.

Ei nyt enää täydy kuolla.

Kiitos rakas Jumala!

Kuule aina rukous,

Kerjäläisen huokaus.

Tuolla tulee

Belastaja.

Ei hän kiellä,

Kun hän näkee

Ryhyleneeni

Poskilleni

Zäätäneenä,

Wie hän, wie hän

Minun heikon

Heithwäijsen

Kerjäläisen

Täältä kylmän

Kourasista,

Täältä kuolon

Rahlehista,

Saattaa ihmisafumiin,

Kuulee rukoukseni,
Kuulee huokaukseni.

Riennä, riennä turvakseni —
Jopa kohta saavuttaa —
Mutta, kuule kurjan ääni,
Älä, älä jätä waan.
Kuule, kuule rukous,
Kerjäläisen huokaus.

Boi hän menee, ei hän kuule,
Muista tyhjä waiwaista,
Etpä tulewankaan kuule
Koston kerran taiwaasta.
Muista silloin rukous,
Kerjäläisen huokaus.

Sydän synkkä oli fulla,
Kova, kylmä, raudasta.
Tilille sun tähtyhy tulla,
Kerran nousta haudasta.
Muista silloin rukous,
Kerjäläisen huokaus.

Älä tuomiolla kiellä
Kowuuttasi armotoin,
Älä — mitä näen tiellä!

Ruka tuolla makaa noin —
 Muista nyt jo rukous,
 Kerjäläisen huokaus.

Pian kosto
 Kohtasikin,
 Pian murti,
 Maahan sorti.

Ei nyt enää
 Sydämesi
 Synttä syki,
 Ei nyt enää
 Kerjäläisen

Walitusta
 Korwa kuule,
 Käsi on jo
 Hermotonna,
 Silmän säihky
 Sammununna,
 Kasvot lunta
 Waaleammat.

Niin on — niin on —
 Tuolla tuolla
 Taiwahasja
 Kaiken Luoja
 Kaikki jäätää,
 Kaikki hänen

Wallasjanja.

Hän on kovan

Lannistaja,

Hän on heikon

Pelastaja.

Yksin hän on minunfin

Tufo, turwa viimeinen.

Nauta.

Suosja synnyin, suosja kasvoin,
 Wenhyin suosja wiatoinna
 Äitin armahan powella,
 Mannun maammoni sylissä,
 Paistoin purpuran pnnaisna
 Ruskeaisna ruostehena.

Ilkeä inehmon lapsi,
 Minun suostani siwalši,
 Ryösti rinnoilta emoni,
 Otta iikiorjaksensa.

Tunki takkini tulehen,
 Tuhkin purpuran tuherti:
 "Sarmaja on orjan takki,
 Kulonkarwa käskyläisen!"

Pieksi paljoinja poloista,
 Mna muokkasi wasaroin:
 "Ketkeakši orjan niska,
 Sujuwakši orjan selkä!"

Työnti tuimahan tekohon,
 Räski työhön rauheahan:
 Mene puita puremahan,
 Korwen hongat kaatamahan,
 Heinät taittamaan heleät,
 Kukat katkomaan koreat,
 Raikki siivoin siukowaiset,
 Saloin neljin juoksewaiset
 Terin tuimasti tuhoa;
 Myöskin mannun maammoseji
 Rinta raatele wakoihin!
 Tästä työstä rauheasta,
 Näistä pilloista pahoista
 Raikki luodut kammoawi,
 Mua waiwaista wihaawi.

Mutta malta, häijy herra,
 Waro ilkeä ifäntä!
 Itse orjoa opetit,
 Itse neuvoit ilkeäksi. —
 Kun ma raihohon rupean
 Yllän wallan winmaiseksi.
 Oman heimosi häwitän,
 Wiilen weljesi paloiksi,
 Sisaresi siipaleiksi,
 Sinun itsesi katalan
 Wirun syhdänwerisjäksi

Kylven leuhkosi kodassa.
 Siinä sitten pesthäni,
 Pesthäni puhtahaksi,
 Kiillän taasen kaunihina,
 Paistan purpuran punaisena
 Entistäi ehompanani.

Neidon lohdutus.

Muinoin houffa huokaelin,
 Wähätietoinen walitin,
 Koska kultani erosi,
 Armas läksi muille maille.

Rytp' en aiheetta apendu,
 Suotta itsekään enää,
 Reinon leskin tuskalleni,
 Mutkan murheelle osain:
 Lähties' en luowukana
 Grotesfakaan eroa!

Eron päivä kun tulewi,
 Sulho tielle suoriuwi,
 Merenrannalle menewi —
 Riennän rannalle minäfin;
 Siinä vielä wiivyttelen
 Rowin kahlehin pitelen.

Runpa pääsneefin käsistä,
 Pursin poies purjehtiwi,

Joskos jättää mun jälelle?
 Empä jää mä sittenkänä! --
 Jalka jäänewi jälelle,
 Mutta filmät seuroawi
 Ulapan finiselille,
 Laffipäille lainehille.

Runpa kultani kadonnee,
 Etten hänt' erotakana,
 Silmini selitäkänä,
 Josko jättää mun jälelle? —
 Empä jää ma filloinkana,
 En jää filloin, enkä milloin,
 Enkä ilmoisna itänä!
 Josko jääkin filmä-raiska,
 Taiwan raukeaa rajoille,
 Ajatukseni ajelen,
 Työnnän mielein miettehiä,
 Njan toiwoni tuliset,
 Työnnän hehkuwat haluni!
 Ne ne parivessa pysywi,
 Sulhoani seuroawi,
 Wäsymättä, uupumatta
 Hetkekskänä jättämättä,
 Waikka kulkis laiket rammat,
 Waikka äärihin maailman!

Kewät.

Kohta lumi maamme heittää,
Kohta ruoho jälleen peittää
Niityt, peltoiset.

Ruffaiset ne myhäellen
Päänsä nostelewat jälleen,
Peittääät ketoiset.

Järwet aaltojansa nostaat,
Taiwaan launeutta vastaan
Kuvaellen sen.

Lähde kiirehesti juoksee
Innotellen järven luokse,
Siihen upoten.

Lintuiset ne avaralla
Lentelewät taiwahalla
Tänne tullessaan.

Mikäs oiskaan syynä että
 Pohjolan te voitte jättää
 Armaan, ihanan?

Talvi warmaan etelähän
 Saatti teidät menemähän
 Kylmill' ilmoillaan.

Vuonto uudellensa herää
 Ympärillensä hän terää
 Kaiken kauneuden.

On siis Pohjolassa täällä,
 Meillä kauniilla kewäällä
 Elo mieluinen.

Vintunen jos oisin.

Vintunen jos oisin
Ja lennestellä voisin,
Armaan luoksi lentäisin
Sylihinjä rientäisin.

Vintunen jos oisin
Ja wiserrellä voisin
Armaastani laulaisin,
Häntä aina kiittäisin.

Vintunen jos oisin
Ja pesitellä voisin,
Armaalleni tekisin
Pesän hywän, kaunihin.

Päivän nousu.

Aurinko jo armias
 Nostaa kasvojaan,
 Ole terve tultuas
 Tuttu kaiken maan.

Nytpä kaikki heräävät
 Päivän valohon,
 Kaikki myöskin siirtyvät
 Uuteen armohon.

Suuret, pienet nousevat
 Leposijaltaan,
 Askariinsa tarttuvat
 Uusill' voimillaan.

Vintujetkin alkavat
 Laulun lehdossaan,
 Luojaallensa kantavat
 Kilwan kiitostaan.

Ota korviis Taiwainen
 Riitos minunfin,
 Mielehes suo elänen
 Päiwän tämänfin.

Roska wiimein waipunen
 Sandan powehen,
 Auta sieltä herännen
 Bloon ijäiseen.

Pasten laulu Jesän tulosta.

Kewät tuli, ai jo tuli
 | Kewät-ilma iloineen,
 Tuli toki toivottumme,
 Tuli juuri suloineen.

Kewät tuli, läksi talwi,
 Väski tuulet tuiskuineen,
 Poijes kulki kotonansa
 Kylmä talwi tapoineen.

Kewät tuli, lumi sulii,
 Lehti puihin puhkeaa,
 Kaikki paikat Pohjolamme
 Ruohoiseksi rupeaa.

Kewät tuli jekä tuli
 Päivä armas paisteineen,

Ilmasjamme iloella
 Kesäkauden kulkineen.

Kewät tuli, käfi tuli
 Kuusihimme kulkumaan.
 Kufu, kufu, kultarinta,
 Oli koko meidän maan!

Murheen lapsi.

(Gerderin mukaan.)

Mustafilmiä murheen impi istui
 Ajatellen itsensä kerran
 Pyöriväisen wirran penkerellä,
 Kuwan muodosteli mieltiesä
 Siveästä hän silloin formillansa.
 "Mitä teet sä, mieltiväinen neito?"
 Kyshy Luoja hältä tullessansa.
 "Kuwan tein mä siveästä, voi anna
 Eläväinen henki sille, Luoja!"
 "Eläköön waan olkoon hallusfani!"
 Kuwa kohta liiffuu, hengittäwi;
 Mutta Murheen impi rufoileepi:
 "Heitä, Herra, heitä waltahani
 Omain formieni walmistama!"
 "Mut se on, ma hengen sille annoin,"
 Wakawasti Luoja wastaa hälle.
 Näin kun wäittelivät keskenänsä.

Tuli siihen myöskin Mannun eukko:
 "Mun se on pi, Murheen tyttö multa
 Sylistäni otti lapsukaisen."

Silloin lausuu Luoja wiisahasti:

"Tulee tuolla wanha Wäinämöinen,
 Hän pä olkoon seikan selwittäjä."

Waka, wanha, wiisas Wäinämöinen

Taitawasti riidan ratkaisepi:

"Omaksenne ottakaa se kaffi,

Sillä niin on Onni sallinunna;

Sinä, jonka elämäns' on lahja,

Ota henki siltä kuoltuansa,

Sulle, Maa, sen luut on heitettävät,

Sillä muu ei ole antamasi.

Waltahasi on se, Murheen impi,

Elinajaksensa annettava.

Jolloin vielä maassa hengittääpi,

Et jä koskaan luowu lapsesta;

Päiwä päiwält' on se puuhoawa,

Kunne viimein waipun hautahansa.

Toteentunut onkin Onnen päätös,

Ihminen on lapsi nimeltänsä;

Murheen oma on se eläisjäsä,

Mutta kuoltuansa Maan ja — Luojan.

Lähde.

Vuoren jylhän kainalosta
 Selvä lähde kumpuaa;
 Salon syntän tuffasia
 Ainoasti kostuttaa.

Mutta korvesta se rientää,
 Muille maille wierwi,
 Paisumalla kasvaa, kohta
 Virtana se kuohuvi.

Ilpeänä silloin juoksee,
 Esteet matkaltansa luo,
 Bellot, niitut kostuttaapi,
 Siunausta niille tuo.

Niinpä joka yleväinen
 Ajatuskin syntyi,
 Ihmismieleen kätkettyä
 Elämähän syttyi.

Tuntemattomana wiipyy
 Suljettuna rintahan,
 Kunne murtaa kahlehehjä
 Rientämähän maailmaan.

Eteenpäin sen pyrkiesä
 Jhä voimat vahvistuu,
 Pimeyden walhefumat
 Jo sen tieltä kalvastuu.

Totuuden se korottaapi
 Kirkkahasti loistamaan
 Taikka mielet tainuttaapi
 Jhanuutta tuntemaan.

Suomelle! *)

Di Suomen kansa heräjää!

Ei kelpaa nuffua;

Rah! armas päivä sädestää

Jo taiwon lakeilta.

Ah, kauan festi unesi,

Jo joudu armas Suomeni!

Et muinoin armas maannut näin,

Ruin mailla Persian

Sä siivistyksen eteenpäin

Sait wiedä armahan,

Sä riensit kansain edellä

Ja olit aina wilpeä.

*) Tämän runoelman synnytti puhe, jonka Prov. Lagus piti Oloppiston Juhlajaisissa 6 p. Huhtikuuta 1861, jossa puheessa hän koki näyttää ja todistaa Suomalaisilla kansoilla olleen loistava muinaisuus Persian maalla, jossa kallioihin hakatut kirjoitukset olisivat Suomalais kielten heimoa ja alkuperää, niin muinoin todistaen kuinka esi-isämme muinoin kävivät muitten kansain etunenässä siivistyksen ja historian teillä. Tämä puhe löytyy "Pitteraturblad" nimisessä ruotsalaisessa kunkauslehdessä. Myöskin Mehiläisessä on Roskisen lähettämä selitys tästä asiasta.

Siel' oli armas asua
 Sun kotimaillasi,
 Sull' oli maine, funnia,
 Dil lämmin weresi,
 Dil päivän paiste armainen —
 Di koti oli kultainen.

Sä kallioihin kalkutit
 Runoja syviä,
 Viel' että toiste tuntisit
 Kotoa entistä;
 Jos vieraillekin wierijit,
 Omille että osaisit.

Sun wieras kansa Intian
 Pois forti mailtasi,
 Ja saattoi maille Pohjolan
 Pois palmupuistasi;
 Siell' asui tuuli tuntuerein,
 Ja nälkä, furjuus jäätänein.

Siell' tuuli tunteet jäähdytti
 Masenti mieliä,
 Ja nälkä furjat näännhytti,
 Dil furja elämä;
 Niin luopui kansa nukkumaan,
 Unohtoakseen waiwojaan.

Niin tuntureilla nukkui
 Se kansa mainio;
 Kyll' aika armas rientävi,
 Ja päivä koittaa jo;
 Waan kansa nukkui unensa,
 Ei tiedä ajan kulkua.

Jo nouse armas Suomeni,
 Enään älä ninaile!
 Herätä kaikki weikotki
 Ja edes rientele!
 Jo saivat kauas kumppalit,
 Sä joudu, ettäs tapaisit.

Herää! Jo vieras löytänhi
 On kotomaitasi,
 Hän on sun runos keksinyt
 Ja oman kieleksi;
 Isäisi haahmot manaat
 Ja töille sua kutsuvat.

Herää ja muista wanhoa
 Isäisi kunniaa!
 Illoitten muista muinoista,
 Ja toivo tulevaa!
 Tää muisto eikö lämmitä?
 Tää toivo eikö elätä?

Reuhkotautinen.

Jo olen kihlattu, mun morsian
 On kaunis, hyvä, suloinen,
 Ja katsanto sen armahan
 On lempeä, kuin kukkanen;
 Hän on niin kaunis, ihana,
 Waiff' onfin muoto waalea;
 Mun morsian on kuolo.

Hän kohta rienteleë mun syliini
 Ja sulhoansa suutelee,
 Hän lepyttää sydäntäni,
 Sen aallot hän asettelee;
 Ei kuohu weri tultua
 Mun armaani, se ainoa;
 Mun morsian on kuolo.

On kylmä kultani, sen suutelo
 Wie weren poskiltanifin,
 Ja kuitenkin hänt' ootan jo
 Hän on minulle mieluisin;
 Hänen sylissä jammuwat

Sydämen myrskyt, riehuwat;
 Mun morsian on kuolo.

Jo olen kihlattu! ja kaunis on
 Mun morsian, mun armaani;
 Sen poski kyll' on ruusuton
 Ja kalveat sen huuletti;
 Waan sulo loistaa filmistä,
 Ja muoto sen on lempeä;
 Mun morsian on kuolo.

Onkija.

So armas päivä kultineen
 Idästä koittaa,
 Ja voimia yön uupuneen
 So valo voittaa,
 So usma nousee järveltä,
 Ja peite hajoo wefältä.

Ma työnän weelle weneeni
 Sinille syhään,
 Ja heitän kohta riippani
 Selälle sywään;
 Nyt lasken wawan walvomaan
 Ja ongen heitän ottamaan.

So tärppii! ompa kaloja
 Kosolta täällä;
 Nyt nykkii ahwen, ootappa!
 So oot ween päällä!
 Mi, pääsi paha pötkimään
 Ja heitti jo hyvästiään.

Viel' nytkii, näytkii ahseraan,
 Ja ilomielin
 Ma weneeseni nostan waan
 Nyt mielin määrin;
 Ja koht' on koso saatuna
 Kaloja kaikenlaisia.

Waan päivä kun on nousut nyt
 So paistamahan
 Ja kultaani herättänyt
 Ihailemahan.
 Ma kullan luokse soutelen
 Ja hälle kalat kantelen.

Hän wastahani rientele
 Nyt huna huulin,
 Ja sulhoansa kättelee
 Hän sullo silmin;
 Ma tarjoon hälle saaliini,
 E Hympyllen kauno kiittäwi.

Siell' istun hetken suruton
 Kuon' armaseni,
 Ja lähtiisäni suutelen
 Saan palkkaseni;
 Niin rientää päivä rattojaan,
 Kun kultaani ma nähdä saan.

Waan kunpa vuosi kuluupi,
 En tänne juokse;
 Mun kulta silloin muuttawi
 Jo minun luokse;
 Siell' yhdess' kalat keitetään,
 Ja elon aikaa eletään.

Ehto-tähti.

Kun iltafella katjelen
 Tuhanjin tähtijä,
 Min' ihmetellen aattelen
 Ijäisen sääntöjä.

Minulle tähti mieluista
 Ja aina armahin
 On ehto tähti riemuja,
 Se kaunis kirkkahin.

Se jama tähti vuorostaan
 Taas aamu tähtenä
 Käy aamun koita ennustaan
 Ain' yhtä helewä.

Sit' ihannellen usihin
 Sumeeesti syhdän lyö:
 Niin nousee toiwon tähtifin,
 Kun yltää kuolon yö

Ijäistä uutta eloa
 Taas toivo odottaa,
 Kos' aamutähti ihana
 Sen aamun alottaa.

Kun nä'en tähden kirkkahan,
 Se mieltä miellyttää:
 O, weiskö kulkun kuoleman
 Myös sinne siirrettää.

Kun henki Herran tekoja
 Saa maassa miettiä;
 Se herättääpi haluja
 Mlemmäs ehtiä.

Kas toivon tähti helottaa,
 Ett' ijäisyyden tie,
 Jos' ahdingosta erottaa
 Myös tähti-tarhoin wie.

Jäinen Isänmaa.

(Suomennos.)

Maa armas autuitten maa
 Jos' asuu Jumala!
 Siell' ylempänä maailmaa
 Ja tähti taiwast' awaraa,
 Me saamme kyllin iloa;
 Siell' asuu Jumala.

Euloinen siell' on ollamme
 Ja suotu kaikkea,
 Jos kuinka täällä on osamme,
 On taiwas kotomaanamme;
 Mit' olis maassa onnea
 Niin armast' anoa?

Siell' yli pilvein on se maa,
 Ei silmiin siinä se;
 Ei löytä nyt sen satamaa,
 Pois kauwempana kuolemaa,
 Kus' asuu Wapahtajamme,
 Siell' ompi kotomme.

Jos omaisemme maailman
 Me täällä saisimme,
 Ja maassa kaiken kunnian,
 Kuin olle osa kuoleman;
 Niin sentään siihen maahan
 Palaisi mieleemme.

Kuin kukka vielä kuorensain,
 Tuleentuu aikanaan;
 Niin Edenin odottain
 Meill' aukeneepi autuain;
 Sitt' isänmaassa weisataan
 Väistä weisuaan.

Huun Tarinoita.

Two hundred and twenty
The 1884-1885
In 1884 the
This journal is
Total amount

Two hundred and twenty
The 1884-1885
In 1884 the
This journal is
Total amount
The 1884-1885
In 1884 the
This journal is
Total amount

Kuun tarinoita.

Suutuksissa on aurinko ollut Suomi-raukallemme. Koko viime kesään se tuskin kehtas näyttää kasvojan-
sakaan, ja kun ei sen tarffa silmä ollut heitä kurin
alla pitämässä, eivät ole wiljattaan huolineet tehdä
welvollisuuttansa: mitkä laiskuudesta eivät ole kas-
waneet yhtään, mitkä ilkoisillaan eivät tehneet muuta
kuin keltvottomia häränjhyiä waan. — Minullepa on
kunin ollut äisjään, tieji häntä mistä syystä; onhan
noilla suurilla herroilla aina syitä, tärkeitä syitä, joita
ei kuitenkin jowi halwoille kuoleman alaisille ilmoittaa.
Meidän welvollisuutemme on tyythä siihen, että on
syitä, tärkeitä syitä. Sanalla sanoen, kuu ei ole usein
ollut sillä armollisella tuulella, että olisi ruvennut
ilmoittamaan minulle maailman salaisuuksia ja eihän
tuhma meikäläinen ole Jumala, että tyhjästä woisi
jotain luoda. Mitä kuu leppeämpinä hetkinä on pääs-
tänyt suustansa ulos, sen vähän olen nyt tähän ke-
rännyt. Pieneekös tässäkin wiljassani paljon härän-
jhyiä, sitä en tohdi sanoakaan; siitä woisi kuu minulle
suuttua vielä pahemmaksi. Maista hywä lukija itse,
ja jos sitten rupeaisi suolias puremaan, niin älä mi-
nua syhtä, waan omaa itseäs; eihän Sinun ollut
pakko näihin ryhtyä!

1.

Kuu jutteli: Sen harjun niskoilla, joka Taunus nimisenä, Reinwirran rannoilta lähtien seurustelee Mainwirran pohjaiswarta, näkhy puolihajonneita muureja, huoneitten raunioita, hautakiwiä latinaisjin kirjoituksineen j. m. j. Jos kysyt mitä se on ollut, niin kuuluu vastaus: se on Roomalaisleiri. Ikään kuin hautakiwi nurmen alla nukkuvan miehen muistoa säilyttää, niin nämät jäänöksetkin johtawat mieleen sen ajan jolloin Rooman maailmawalta ulottui tähän saakka.

Minä hywinfin muistan kuinka tässä oli Augustus keisarin aikoina. Silloin kävi Roomalaisvallan raja Taunusharjua pitkin, ja tämä leiri oli rakettu esteeksi Germanian metsikköjen ryöstöretkille. Kaksi legionaa oli tässä majassa. Wahwat wallit sulkiwat sisällensä awaran neliskulman, joka kartanoineen, katui-neen näytti pieneltä kaupungilta. Sotawäen majat oliwat sawesta, mutta päälliköt asuiwat komeissa kivitartanoissa.

Ufoimasta ja komeimmasta kuului riemullista helinää. Ma katsahdin sisään. Siihen astuttua ei olis suinkaan luullut olewanja metsikköjen maassa, aiwan silloisen "maailman" rajoilla. Siinä huikaisi silmiä roomalaisen siivistyksen koko komeus ja koreus: marmorapielet laen kannattimena, mosaikkia seinissä ja permannossa, ihanoita weistokuvia joka nurkassa. Pöytä oli täynnä herkkuja kaikilta maailman ääritä ja Falernon wiini waahtoeli taiteella waletuissa amforissa; penkit pöydän ympärillä peitettyt kalleilla pur-

purakankaalla. Kullakin penkillä loikui, pää vasemman käden nojassa, kolme miestä. Norwia miellytti suloinen soitto ja filmiä ihastutti ihanain impien hempeä tanssi.

Olipaäälliköllä oli pidot äsken päätetyn onnellisen sotaretken vuoksi. — Hän nyt kohosi penkiltään, täytti maljansa uudestaan ja lausui:

— Kaswakoon ja kykoistakoon Rooma ijästä ikään! Hallitkoon armollinen Augustomme onnella alamai-
siansa, joita on enemmän kuin hiekkaa rannoilla ja kuin lainehia meressä. Waltansa on jo nytkin ääretön: tuskin alenee aurinko sen länsi-rajoille, niin jo jälleen alkaa nousta itä-ääreltä. Herkuleen puihin saakka, missä maailman rajana Okeanos virtaa — Indus-
virtaan, josta uljaan Aleksanterinki täytyi kääntyä jälkelleen, — Aetioptian tulituumiin hietiköihin saakka — on pian koko maailma Rooman käskyjä kuulemassa. Ainoasti tää kurja Germanian korpi eroittaa meidät Pohjan äärimmäisistä peristä, jossa hyhythvän meren aallot werkalleen loiskivat Thulen jäisiä kallioita vastaan. Mutta kerran on Rooma paifuwa koko maailman waltiaaksi! Pian on tämä korpiin kufistettu jalkojemme juureen! Pian saawat sen kesyttömät metsikötkin maistaa, kuinka Roomalaisen ruoska orjan selkähäa hywäelee! Nuot kurjat, jotka eivät mieswaimalla yksinään kykene maatanja warjelemaan, waan wiewät naisiakin tappeluun! — Olettekos," lisäsi hän kumppaniensa puoleen kääntyen, "olettekos weljet nähneet sitä hurjaa naisleijonaa, mikä muiden joukossa on joutunut wangiksi? Se pitää haettaa tänne, että saisimme wertaella Pohjan karhuttaren kontastelemista, näiden gazelli-sääristen Idän keijukaisten tepasteluun."

Samasja taputtifin hän käsiä orjalle merkiksi ja

käski hänen noutaa sen wangitun neidon. — Pian talutettiin sifään jalon= waan huimannäköinen neito: hiukset waluiwat hajallaan olkapäälle, waatteet riippuiwat repaleina rinnoilta, kädet oliwat selän taa sidottuna; silmiä wainutti enemmiten häpy maahan, mutta wälistä kohosiwat salamana wälkähytellen ympäri seura. Siinä leimauksessa paloi epätoiwoa, paloi wihaa ja kesytöntä huimuutta.

"No hemputkani, Brunhilda, Gunilda tai mikä nimesi lieneekin," sanoi ylipäällikkö, "etkö minun ja näiden korkeasukuisten herrain ihastukseksi tahtoisi meille näyttää kuinka karhuttarenne polwia notkuttelewat?"

Wanki ei hymärtänyt puoliakaan sanoja, waan juun irwistys kyllä ilmoitti hänelle, että se oli häwäistystä. Koko ruumiinsa jäwähti ja entisiä huimempi silmän isku säihkyi ripsien alta. Arwaamattomalla woinain jännityksellä katkaisi hän siteensä ja seisei wapaana, Furian eläwänä kuwana, jäikähtynein, miekkojansa tapailwien Roomalaisten edessä. Mutta hän ei karannut kenenkään päälle; hän waan nosti kädet ja silmät taiwaasen päin ja lausui haltioissaan:

— "Silmäni sumun puhkaisewi, joka peittää tulewat ajat! Rah maailma kääntyy mullin mallin!

Tuho mahtawan tulewi,
Kurjan koittaa kostopäiwä!

Ma näen — — ma näen — — Rooman muurit murtuu — — hurja wihollinen wyörhy sifään — komeat kartanot owat ilmitulesa — aarteet ryöstetään, riistetään — miehet waipuwat weriin — waimot ja lapset wiedään orjuuteen! — Kadonnut on

Rooman komeus ja waltansa whörhy kuni nietos wuorelta whörhy laaksoon sulamaan! — Ja Germania riemuitsee wapaana, se loistaa Rooman woittajana!"

Sen sanottua neito itkään kuin heräsi unen horrokista ja lausui: "Germanian wapaata tyttäätä ei saa häwäistä kuni halpaa orjaa. Kun ei minä auta, niin auttaa rauta!" — Samassa tempasi hän, ennenkuin kenkään kerkis estämään, tikarin lähimmän miehen whöltä ja pisti sen sywälle rintaansa.

Hämmästyksisään seisoiwat Roomalaiset kaatuneen ympärillä. Riemu oli paennut sydämistä ja synkkä aawistus painoi mieltä. Germanian naiset oliwat mainiot ennustustaidostaan. Mitä jos tämä tulewan ajan salaisuudet oli ilmoittanut? Mitä jos Rooman tuho hetki todellakin oli lähenemässä?

2.

"Oletkos," sanoi kuu, "tähtänyt muutamassa noita ifiwanhoja kaupunteja Saksanmaalla. Uusi kaupunki lewein katuineen ja komein kartanoineen loistaa Sinulle, ensin sisään tullessas, joka haaralta vastaan; mutta menepäs kerran kaupungin sydänpaikkoihin, niin luulet itset muutetuksi muutamia vuosisatoja taammaksi. Uusi kaupunki waan ympäröipi ja peittää wanhan niinkuin pulieraus wanhoja huonekaluja. Kummatkussella katselet noita kapeita katuja, noita sopeita solia monimutkaisin loukeroineen, noita kartanoita, joiden

joka ylliferros aina kirkisteleä vähän ulommaksi kadulle päin kuin alempansa, niin että paikoittain melkein kaartuvat katoksi kadun yli, ja asujat milt' eivät aamuisilla voi tervehdiä naapuria käsiä pudistamalla.

Mutta on monessa näitä kaupunkia eräs osa, jossa tämä vanhanaikainen luonne on vielä näkyvämpi, — se on Suutalaisten kottieri. Siinä ovat kadut vielä kapeemmat, solat vielä supeemmat, ylliferroksiset ovat kurottuneet niin lielle toijansa, että melkein kokonaan estävät päivän paistamasta. Näillä liikailijilla kaduilla tuskin pääset liikkumaan, niin täynnä ovat kaluja ja ramua, niin täynnä tunkewia, rähišewiä kaupittelewia ihmisiä.

Tämmöiseen Suutalais kottieriin Frankfurtin kaupungissa uskalsin kuitenkin pistähtä vuonna 1196. Muualta kaupungissa kuului vielä kansan hälinää ja rähinää, mutta Suutalaiskottierissa oli hiljaa kuin haudassa. Tuskin nähtäkään ketään liikkuvan kaduilla, joiden suut wähoilla rautakahleilla oliwat suljetut. Kulkiessaan erästä huoneriwiä myöten, seisahdui silmäni kirkkaimmisen kivihuoneen eteen, joka wanhautansa jo oli aiwan kallellaan. Ikkunaluukut oliwat tiivistä kiinni pantuna, niin että tavallisen silmän olis ollut waikea edes huomata waloa niiden sisältä; mutta mistä raosta ei säteeni suikahda! — Sisällä oli aiwan toisellainen näkö kuin ulkona. Jos huone ulkoa oli kirkas, niin sisältä oli mitä komein. Lattialla pehmoisia mattoja, yltymperi seinien kalliilla kankaalla werhotut sohwat, laesta riippui kultawitjoissa lamppu, jonka hywänhajuinen öljy walaisi koko kammarin. Perhe oli ruoalla. Paraalla istuimella istui wanhä mies mustassa sametti kauhthanassa, kaulassa raskaat kulta-

witjat; molemmin puolin istuiwat lapset pitkässä sarjassa; werewiä nuorukaisia ja kauniita naisia, hein kaikki koreissa puvuissa. Kultawadeista ja runkuista syötiin ja juotiin herkkullisesti.

Wanhusten mustat filmät loistiwat; hän lausui ylpeästi: "Anna noiden Nazarilaisten haukkua ja halweskia meitä; me olemme kuitenkin Jumalan oma kansa, jota hän yli muiden rakastaa, jota hän kaitsee ja rawitsee. Josko isällinen kätensä meitä wälin rankaiseekin ja antaa wihollisten kouriin, niin on hän meidät kuitenkin viimein johdattawa voitolle ja kufistawa wiholliset astinlaudaksemme. Jerusalemi, oi pyhä kaupunki! Sinä kyllä olet häwitettyä, ettei kiiveä ole jäänyt kiiven päälle ja kansas ompele hajalla wainolaisien maisissa. Mutta samatenkuin Jumala salli että Juosep myötiin orjaksi Egyptiin, siis että siellä tulis Pharaoonin sijaiseksi, niin piti koko kansammekin häwitetyksen kautta tulla hajotetuksi ympäri maailman äärten, juuri sen vuoksi että kohoaisi kaikkein muiden herraksi ja haltiaksi. — Mitäs noista Nazarilaistista, noista ylpeistä papeista, noista uhkeista ritareista, noista maan matelijoista, heidän talonpojistaan — kaikkihan ne jo nytkin owat meidän käskyläisiä, meidän orjiamme! Rahattamme ei ne pääsis liikahtamaan mihinkään. Ja siitä täytyy heidän pantiksi antaa wiljawat wainiot ja wiinamäkensä, antaa komeat liinat, jopa halwat ruumiit ja sielunsa. Kaikki, kaikki on meidän omamme, ja Is-raeli orjuudessaan kurjuudessaan polkee maan mahtawien päätä!" Wanhusten filmät, hänen niin puhuesssa, paloiwät tuimalla tulella ja tulta säihkyiwät kuulijoidenkin filmät. Ukko jatkoi: "Nyt juuri suoriuwat he menemään Mahometin uskolaisia vastaan, joiden saas-

tuttawissa käsissä on lupauksen maa. Anna niiden mennä, anna koirain weren wuotaa wirtana! Sitten kun orjat työn owat tehneet, tulee herra hyödyn perimään. — Ja kerran kun itäwöity Messiaamme jou-
tuu taiwaallisin sotajoukkoineen, silloin Israelin kansa heittää päältään tämän halwan puuvun, jolla se kunninpuuttansa, peittelee, — silloin koittaa koston päivä!" — — —

Wanhuksen viime sanat näkyivät koston peifot herättäneen unestaan. — Kadulta kuului meteliä, tuhansin äämin karjuttiin: Kuolemaa, Suntalaisille! Kuolemaa Wapahatajan murhaajille! Murhaa kristityn hien imijöille! Murhaa niille, jotka lapsiamme warastawat ja teurastawat pääsiäislampaiksi! Tappa-
kaa, polttakaa! Älkää armahako lastakaan äitinsä kohdussa!

Waalistunein kaswoin kawahtiwat kaikki istuimil-
taan; lapset ja waimot parkumaan, nuoret miehet aseisin; mutta ukko lausui: Israelin Sumala kansaansa vielä kerran koettelee; aikamme ei vielä ole tullut; paetkaamme pakanoita!"

Niin sanoen tempasi hän seinän komerosta lip-
paan kalleimpine aarteineen ja sitten riennettiin salaportaita alas Mainjoen rantaan, missä heillä oli wene. — Mutta antioksi jääneesen kammariin tunkeusi wäkijoukko, kaikki raastettiin ja riistettiin, haaskattiin ja hakattiin. — Ja kun aamupuolessa jätin Suntalais-korttierille jäähyväiset, ei siinä näkynyt muuta kuin tuhkaa ja raunioita ja werta. Se oli niinkuin prohwettä Esaias sanoi: Maamme on kylmissä, kaupun-
finne tulini poltettu; muukalaiset syöwät peltonne omaan silmämme edessä ja ne owat autiona kuin wi-

hollisten hävittämät. Mutta mitä vielä on jälellä Zion-tyttärestä, on niinkuin maja wiinamäessä, kuni wartian majanen pellolla.

3.

"Ma tulen Delawarejoen rannalta, sanoi kuu. Siellä seisoo tuuhean waahteralehdon suojassa soma talo. Se on tiileistä rakennettu ja seiniä myöten kasvaa muurattiköynnöksiä niin tiheään, että niiden peitosta ikkunat waan pilkistelewät niinkuin filmät naamuffesta. Talon ympärillä on kukkaistaloja ja etempänä launiit pellot ja niityt pensasaitoineen. — Kas semmoista on Amerikkalainen farm. Se on toista kuin Teidän maan hirsihöffelöt ja seiwäs-aidat.

Wähän matkaa asunahuoneista seisoo wanha aitta. Se on pölkyistä tyhätty ja turtaunut, mustunut muostonja osoittaa selvästi sen olewan perintöä niiltä ajoilta, kun ensimmäiset uudis-asukkaat tänne asettausivat. Sen yliselle on talon wäki korjannut wanhaa ramua pois jaloista. Minä sitä rupesin tarkastelemaan ja mitä wirtat, jos sanon että muun seassa tekjin wanhan, mustuneen kanteleen, misä kuitenkin vielä nähyi pari katekennutta waskifieltä. — Kanteleenko! huutanet nau-russa suin, taiffia tuon wanhuksen heifot filmät owatkin näkewinänjä! kuinka olis Suomen kantele joutunut Amerikkalaiseen taloon? — Olipa kuitenkin, ja siitä waan nähyy, että maassa, maailmassa on paljon

Teihin koskewia asioita, joista ei Teidän Suomalalaisten filosofia vielä ole saanut wihiä.

Minä, näet, olen tässä samassa paikassa käynyt 200 vuotta takaperin. Silloin oli nykyinen vanha aitta korkeammassa wirassa, se oli uudis-asukasten asunahuoneena. Siihen aikaan peitti korpi vielä suurimman osan nykyistä wiljavaa laaksoa. Yhdessä kohdin oli kuitenkin jo metsä kaadettu. Siinä näkyi sateassa sawussa liikkuvia olentoja. Mustuneena, hiestyneenä wiertelivät juuria, kytewiä pölkkyjä maata myöten. Ja kummastuksella katselivat sitä outoa menoa heidän Hollantilaiset naapurinsa.

Talon vanhaa ukkoa näissä töissä et olisi nähnyt; hän niihin ei enää tyennyt. Päivät pitkät istuskeli vanhus ruuhessaan järven tyhnoisellä lahdella; hän oli onkiwinansa, mutta saalista ei sattunut paljon. Ukko köfötti sywisissä mietteisjängsä eikä huomannutkaan, kuinka kalat nykielivät syöttöä. Miettehenjä oli kaukana, aiwan toisella puolella awaraa waltamerta, noissa Sawon syntisissä saloissa, missä hän oli syntynyt ja toiwonut saawansa lewätä wiimeistä lepoa. Koska Kristina kuningattaren kehoituksesta hänen lapsensa muuttivat tänne, oli hänkin heitä seurannut tähän onnen luvattuun maahan, mutta vanhaa hunkaa ei käy siirtäminen niinkuin nuorta wesaa; monta sydänjuurta katkeaa, ja se uudessa paikassa kituu kitumistaan kunne kuiwuu.

Pyhä-iltoina tässä talossa oli iloista melua. Ei keijistä ruotsalaisista ja hollantilaisista taloista käwi usein nuorisoa vanhan "Tunin" farmilla, missä aina oli wieraan waraa. Talon sinisilmät eivät juotta olleet Suomen sukuperää; ne olivat sulondellaan ko-

konaan lunonneet nuorten miesten sydämet. — Siinä soitettiin, siinä tansjittiin, siinä riemasteltiin kaikella tavalla. Mutta ukkoa ei nähty yhteisissä iloisissa sen enempää kuin töissäjätään. Hänestä oli kaikki outoa siinä menossa: vieras mieli, vieras kieli. Hän vaan istui yksinänsä saunakodassa ja lauleli itsensä noita kansansa ifirunoja, joita oli kuullut kotimaassa,

Siinäsiuna pikkaraisna

Maitopartana pahaisna.

Kolmas vuosijata jo wieree wanhuksen handan ylitse; hänen lapsensa muukalaisten joukossa unhottivat kotikielensä; lasten lapset sitä tuskin olivat tunteetkaan. He muuttuivat Ruotsalaisiksi, sitten Holantilaisiksi, viimein Englantilaisiksi, ja nykyinen poliwi ei muistakaan enää mistä alkuperästä ovat lähteneet. Mutta ufon kannel säilyy vielä unhotettuna, tuntematonna muun ramun seassa wanhan aitan pölysessä nurkassa.

4.

Kuu yhtenä iltana oli sywisä mieliliikutuksissa; minä luulen kyynel kiilteli sen filmässä; se lausui:

Nuorien raffaudesta ovat Teidän runonieffojen laulut täynnä; sitä ylistellään, sitä ihaellaan, sitä kuwataan kaikkein ihanimmilla wertauksilla. Silloin

muka weri suonissa kuohuu wälewästi kuin kewäinen puro, silloin sydän on lauluja ja kuffija täynnä niin kuin kewäinen lehto. — Mutta wanhojen raffaudesta eivät ne tiedä laulaa sanaakaan, taikka jos sen tefewät, niin se on pilkkaamalla. Minä usein olen arwellyt mikä siihen lienee syynä. Nyt sen luulen kättittäneeni! Runoilijat ottawat wertauskunwan luonnosta, ne pufewat ajatuksensa ja tunteensa mitä juloisimpaan maalliseen muotoon. Mutta wanhan awioparin raffaus ei ole enää "tästä maailmasta", jiiinä jo on alku sitä perin puhdasta, hiljaista lempeä, jolla autuaat taiwaassa toisiansa kohtelewat. Ja sentähden ei jille runoniekka löydäkään sopiwaa wertauskunwaa luonnosta. Wanhuuden lumiset hiiukset ja lafastuneet posket kuuluwat syfisyyn, mutta hiljainen ja kuitenkin wälewä lemмен liekki niiden rinnassa, sitä ei luonto taidakaan kunnwata.

Kuule nyt mitä juttelen: Pappilassa oli ollut suuri melu ja hälinä. Oli wietetty wanhan kirkkoherran ja hänen rouwansa kultaheitä. Lapset ja lastenlapset oliwat tietysti tässä juhlassa kaikki olleet ko'olla, ja niitä oli, tiedät, jommoinenkin joukko; sen lisäksi oli liikeltä ja kaukaa ystäwiä tullut wanhan oiwa kirkkoherran kunniaksi, ja piha oli ollut täpötäynnä seuraluntalaisia, jotka raffaalle sielunpaimenelle tahtoivat onnea toiwottaa. Nyt, puoli-yön aikana oli hälinä hälwennyt ja wieraat eronneet, waroen ettei kowin pitkällä walwottamisella wanhaa parikuntaa wäsyttätäisi. Nyt istuiwat wanhuksset kammariissaan kahden kesken, ja silmistä loisti hiljainen autuus.

"Wiisikymmentä vuotta!" lausui hiljaifella äänellä kirkkoherra, "wiisikymmentä vuotta! Pitkältä se

aika näyttää matkaan lähtiesj, mutta perille pääsneestä on se niinkuin yksi hetki. Viisikymmentä vuotta on nyt kulunut siitä päivästä, koska Herralta rukoulimme siunausta liittoomme, — ja siunaustansa Hän on runsaasti vuodattanut päällemme. — Välin suoden pilveä, välin päivän paistetta, on hän meitä armon kädellä taluttanut näille päivin asti. — Muistatkos vielä, armas toveri, kuinka waiwoja ja puutetta pelkäämättä, tulit köyhän kappalaisen matalahan majahan? — "Eipäs siinä matalassa majassa tuntunutkaan puutetta," vastas rouwa miehenj kättä puristellen, "kun lempeillä sanankuulijoilla kirkolle tullessaan aina oli pikku tuomisia rakkaalle sielunpaimenelleen." — "Ja muistatkos kuinka sitten Jumala liittoimme siunasi ja millä ilolla otimme esikoisemme vastaan?" — "Ja sitten kuinka noiden armaitten pienten leipähiirein karttuesja leipä toijinaan kuitenkin kowin hupeni korista, ja kuin monta yötä walvoimme neuwoa pitäen, kuinka ne kaikki saisi koulutetuksi ja kaswatetuksi" — "Mutta kuinka" kerkesi kirkkoherra kesken puheen, "hädän juuri pahimmallaan ollessja, kappelimme lohkaistiin eripitäjäksi ja minä pääsin sen ensimmäiseksi kirkkoherakksi." — "Ja siitä seurakunnasta et sitten ole tahtonut luopua, waikka Sinua on tahtottu paljon runsaimmille leipäpaloille." — "Olihan minulla tässäin tarpeeksi, ja olisiko lisätty palikka woinut minulle palikita sen rakkauden, jolla wanhuudesta tutut seurakuntalaiset minua ovat kohdelleet?" — "No sitten wähistellen läksiwät peipposemme kodostaan lentoon ja nyt heillä on omat pesänsä. Minä kyllä olisin suonut että esikoisemme pappina olis Jumalan warsinaisena palvelijana, mutta saarnaahan hän luonnontutkijana

Sumalasta, kun luoduisa selittää Luojan kaiffiwaltaa ja lempeä." — "Niin, niin. Runsas on Herran armo ollut meille ja elämämme on ollut rauhallinen ja rauhanlainen kuin sunnuntai-aamu. Mutta niinkuin lapsi pehmoisestakin kättysestä pyrkii hellän äitinsä helmaan, niin sielumme jo tästä halawoipi Luojan ja luofsi, itäwöitsee Isän kotihin." —

Wanhukset sitten lasiivat levolle ja minä läksin edelleen. — Senraavana iltana kuljin taas pappilan siwutse. Ikkunat oliwat walleilla hursteilla peitetty. Ma tirkistitin sisään. Wuoteella makasi wanha parikunta liikkumatonna, kalpeissa kaswoisjaan Sumalassa nukkuneen rauhallinen näkö. Oi autuas elämä, autuas kuolo!

5.

Gileen oli Dresdenin teateri ollut täpötäynnään, kaiffi istuma-sijat oliwat edeltäkäsin olleet tilatut ja kenen ei semmoista ollut onnistunut saada, oli edes pyrkinyt seinäwieressä seisomaan. Sillä se mainio Pohjan satakielinen, Jenny Lind, oli taas kerran luwannut lausaa. Kun hän sitten oli tullut laulamaan, oliwat kaiffi pidättäneet henkeänjakin, ettei haihtuisi pienintäkään säweltä, ja laulun perästä oli käsiä niin taputeltu ja browoa huudettu, että seinät tärisiwät.

Jennyn huulilta sinä iltana kuitenkin ei kuulunutkaan noita koulussa opittuja rallatuksia ja moni-

mutkaisia liiverryksiä, jotka muulloin aina teateri-hleijää ihastuttavat. Hänen laulunsa oli ollut yffinterainen kehtolaulu, jommoisia joka talonpojanfin waimo osaa laulaa lapselleen. Waan kuitenkin ei ollut Zennyn laululla koskaan ennen ollut sitä lumousvoimaa. Kaikki nuot koreat ryökyvät ja pöyhkeät rouvat, nuot pönäkät upsierit ja läpiwiisaat oppineet tunsiwat sydämessään niin ihmeellisen tunteen, jota eivät ymmärtäneetkään mitä se oli. Ryökyvät unhottiwat ihanat poskensa, rouvat naapuriensa waatteet, upsierit lornjettinsa ja oppineet suuren wiisautensa. Kaikista tuntui jina hetkenä ikään kuin eivät olisiikaan sitä perin siivistynyttä, sitä "wiiniä," korkeasukuista herraswäkeä, mitä oliwat, waan ainoastaan ihmisiä eikä mitään muuta, semmoisia jäädyttömiä, arwottomia ihmisfieluja, kuin äitin polvilla oliwat olleet. Tarkemmin tutkien olisi fenties hawainnut että monelta oli kokonaan unhottunut olewanja luonnon herra, olewanja kaikki punnitsewalla ja tutkiwalla järjellä warustettu ihminen, waan että sydämessä tuntui ikään kuin olisi waan ollut pikku lintunen lehdossa, joka ei osaa muuta kuin nöyrästi nauttia Luojansa lahjoja ja niistä kiitoswirsiä wiserrellä.

Laulu loppui, esirippu lankes, huulijat wähitellen tuliwat jälleen koreiksi ryökyneiksi, pöyhkeiksi rouviksi, pönäkeiksi upsiereiksi ja läpiwiisakeiksi oppineiksi. Se läksiwät kotiin, ihmetellen mielessään, mikä jina laulusa heidät niin oli weinut lumota.

Mutta minä sen tiesin. Usein olin ennenkin kuullut tätä samaa laulua Zenny Lindin huulilta. Minä olin nähnyt ennen lastansa liefuttawan, ma olin nähnyt kuinka se pikku suurin silmin katseli äi-

tiänsä ja sille ojenteli käsiänsä; ma olin nähnyt ilon
loistavan äitin filmistä ja äitin rinnan kohoelewan
puhtaimmasta tunteesta. — Eileen teaterissa hän oli
muistanut pienen poikansa, sille oli hän laulanut,
sille ruikutellut, ja se ihmeellinen lumouswoina, minkä
kuulijat olivat tunteneet, waan jota eivät hymmärtä-
neet, — oli ollut äitin raffaus, kaifeesta maallijesta
raffandesta ylin ja pyhin.